

LAODIKEIA - DEN RIKA BANKSTADEN

ALLMÄNT

Laodikeia, *gr folkens rätt*, låg i landskapet Frygien söder om Kolosse, ca 15 mil öster om Efesos på flodbanken vid Meandos biflod Lykos. Två stora antika vägar korsade staden. Vägen i nord-sydlig riktning från Pergamos gick genom städerna Thyatira, Sardes, Filadelfia och Laodikeia vidare ned till Attalia och Medelhavet. Den andra vägen gick från Efesos i östlig riktning längs floden Menderes och upp över den Anatoliska högplatån. Eftersom de många karavanerna från österns länder passerade Laodikeia på väg till Rom utvecklades staden genom sitt läge till en livlig handelsstad med förbindelser över en stor del av världen.

Laodikeia var särskilt känd för tre saker. Den hade ett utvecklat bankväsende som gjorde staden till den rikaste i Frygien och ett centrum för banktransaktionerna i Mindre Asien. Det var i Laodikeia som den store vältalaren Cicero förvandlade sina kreditiv i kontanter när han reste österut år 51 f Kr.

Staden var vidare känd för sin industri med svart ull av hög kvalitet av vilket man vävde mattor och sydde kläder. I områdena kring Laodikeia fanns en särskild fårras som gav ull med en vacker violettonad, glänsande mörk färg som gjorde den berömd. De tillverkade en speciell tunika kallad *trimita*, som var så förknippad med Laodikeia att staden ibland fick namnet *Trimitaria*. Fyra sorters ytterplagg tillverkades här och exporterades över hela romarriket.

Laodikeia var dessutom känd för sin medicinska forskning, sina sjukhus och för tillverkning av en ögonsalva. Man tror att ögonsalvan tillverkades genom att blanda olja i ett pulver från det mineralrika vattnet i de heta källorna i Hiepolis en mil bort från staden.

Invånarna i Laodikeia hörde till antikens rikaste. De levde i överflöd och välfärd och satte sin tillit till denna världens ting och sökte att bygga ett paradiset på jorden av materiellt välstånd och yttre lyx. Detta gjorde människorna stolta och självupptagna. Även Laodikeia var förskönat med praktfulla tempel och teatrar. Bland ruinerna finns bland annat en milslång vattenviadukt som romarna var experter på att bygga.

HISTORIA

Laodikeia var en gammal stad och dess ursprungliga namn var Deopolis, *Zeus* stad. Då grekerna härskade över staden restaurerades den av Antiochos II (261-246 f Kr) och fick då namnet Laodikeia efter Antiochos hustru Laodike. Sin största blomstringstid upplevde staden då den liksom det övriga av Mindre Asien blev en del av det romerska imperiet år 133 f Kr. Romarna gjorde den till en tingsstad och blev därmed en betydelsefull stad för romersk administration. Liksom flera andra städer förstördes Laodikeia av den stora jordbävningen år 17 e Kr och fick då liksom andra städer hjälp av kejsar Tiberius med uppbyggnaden. Men när år 60 e Kr Laodikeia åter förstördes av

en jordbävning avböjde den all hjälp utifrån. Den var så rik att den kunde byggas upp igen med egna medel. Platsen där den forna staden en gång låg heter Eskihisar som betyder det gamla fortet.

RELIGION

Förutom *Zeus* dyrkades *Hermes*, helandets gud, som var en av gränslandet Kariens äldsta gudar med det ursprungliga namnet *Men*. Senare identifierades Hermes med ormguden *Asklepios*.

JUDARNA

Även i Laodikeia fanns det en mycket stor judisk befolkning med driftiga affärsmän som hade särskilda privilegier för sin religionsutövning.

DE KRISTNA

Paulus medarbetare grundade församlingarna i Kolosse, Hierapolis och Laodikeia. I Kol 4:16 uppmanar Paulus att brevet han sänt till Kolosse även skall upp läsas i Laodikeia och vice versa. Vad det blev av brevet som sändes till Laodikeia vet man inte säkert, men troligen var det ett rundbrev som slutligen hamnade i Efesos och därför är detsamma som det nuvarande Efesosbrevet. Traditionen förtäljer att Archippos, son till den rike slavägaren Filemon, blev den förste biskopen i Laodikeia.

Bland ruinerna har man funnit åtskilliga kors och kristna symboler som vittnar om att det funnits en kyrka av sten i Laodikeia.